

Az Európai Unió
Tanácsa

Brüsszel, 2024. június 10.
(OR. en)

10109/24

Intézményközi referenciaszám:
2024/0016 (NLE)

RECH 238
COMPET 571
IND 271
TELECOM 186

JOGALKOTÁSI AKTUSOK ÉS EGYÉB ESZKÖZÖK

Tárgy: A TANÁCS RENDELETE az (EU) 2021/1173 rendeletnek az induló vállalkozásokat érintő, Európa vezető szerepének a megbízható mesterséges intelligencia területén való megerősítését célzó EuroHPC-kezdemenyezés tekintetében történő módosításáról

A TANÁCS (EU) 2024/... RENDELETE

(...)

**az (EU) 2021/1173 rendeletnek az induló vállalkozásokat érintő,
Európa vezető szerepének a megbízható mesterséges intelligencia területén való
megerősítését célzó EuroHPC-kezdemenyezés
tekintetében történő módosításáról**

AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre és különösen annak 187. cikkére és 188. cikkének első bekezdésére,

tekintettel az Európai Bizottság javaslatára,

tekintettel az Európai Parlament véleményére¹,

tekintettel az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményére²,

különleges jogalkotási eljárás keretében,

¹ 2024. április 24-i vélemény (a Hivatalos Lapban még nem tették közzé).

² 2024. március 20-i vélemény (a Hivatalos Lapban még nem tették közzé).

mivel:

- (1) A mesterséges intelligenciára vonatkozó harmonizált szabályokról szóló európai parlamenti és tanácsi rendelet (a továbbiakban: a mesterséges intelligenciáról szóló rendelet) célja a belső piac működésének javítása egy egységes jogi keretet létrehozása által, különösen a mesterséges intelligenciának (a továbbiakban: az MI) az uniós értékekkel összhangban történő fejlesztésére, forgalmazására és igénybevételére vonatkozóan.
- (2) Amióta 2021-ben elfogadásra került az (EU) 2021/1173 tanácsi rendelet³, az MI terén hatalmas műszaki fejlődés ment végbe, és az világszerte óriási stratégiai jelentőségű és erősen vitatott területté vált. Az Unió élen jár a megbízható és etikus MI-vel kapcsolatos felelősségteljes kutatás és innováció támogatására irányuló erőfeszítések terén, miközben biztosítékokat alakít ki, és hatékony irányítást hoz létre.
- (3) A Bizottság 2023. szeptember 13-án – az MI-vel kapcsolatos felelősségteljes kutatás és innováció támogatására irányuló átfogó megközelítés részeként – új stratégiai kezdeményezést jelentett be, amelynek célja, hogy az Unió nagy teljesítményű számítástechnikai kapacitását elérhetővé tegye a megbízható MI-vel foglalkozó innovatív európai induló vállalkozások számára modelljeik tanítása céljából. Ez a kezdeményezés kiegészíti a mesterséges intelligenciára vonatkozó biztosítékoknak a mesterséges intelligenciáról szóló rendelet révén történő kialakítására, az irányítási struktúrák létrehozására és az innovációnak a mesterséges intelligenciáról szóló összehangolt terven keresztül történő támogatására irányuló törekvéseket.

³ A Tanács (EU) 2021/1173 rendelete (2021. július 13.) az európai nagy teljesítményű számítástechnikával foglalkozó közös vállalkozás létrehozásáról és az (EU) 2018/1488 rendelet hatályon kívül helyezéséről (HL L 256., 2021.7.19., 3. o.).

- (4) Mivel az Unió legnagyobb teljesítményű, világszínvonalú szuper-számítástechnikai kapacitása az Európai Nagy Teljesítményű Számítástechnika Közös Vállalkozás (a továbbiakban: a közös vállalkozás) létesítményeiben található, ezeket a létesítményeket kell elérhetővé tenni ahhoz, hogy az uniós kezdeményezés megvalósuljon. Ennek megfelelően a közös vállalkozás meglévő hat célkitűzését egy olyan hetedik célkitűzéssel kell kiegészíteni, amely a közös vállalkozás szuperszámítógépei által az új uniós MI-kezdeményezéshez való hozzájárulásra vonatkozik.
- (5) Az új célkitűzés lehetővé tenné a közös vállalkozás számára, hogy az általános célú mesterségesintelligencia-modellek gépi tanulásának és tanításának lehetővé tétele érdekében tevékenységeket végezzen MI-optimalizált szuperszámítógépek vagy szuperszámítógép-partíciók beszerzésének és üzemeltetésének területén. Lehetővé kell tenni a közös vállalkozás számára, hogy az MI-vel foglalkozó induló vállalkozások ökoszisztémája, valamint a kutatási és innovációs ökoszisztéma számára új hozzáférési módozatot hozzon létre számítástechnikai erőforrásaihoz, továbbá hogy a szuperszámítógépein való futtatásra optimalizált dedikált MI-alkalmazásokat fejlesszen ki. Azt is lehetővé kell tenni a közös vállalkozás számára, hogy az Európai Nagy Teljesítményű Számítástechnika meglévő üzemeltető szervezeteit jelölje ki MI-gyáraknak, ha az üzemeltető szervezet igazolni tudja, hogy szuperszámítógépe elegendő számítástechnikai erőforrással rendelkezik nagy léptékű, általános célú mesterségesintelligencia-modellek és újonnan megjelenő MI-alkalmazások tanításához, valamint feltéve, hogy az üzemeltető szervezet végrehajtja az MI-ökoszisztéma fejlesztéséhez és támogatásához szükséges kiegészítő tevékenységek teljes körét. Az említett változtatások lehetővé tennék, hogy a közös vállalkozás testre szabott számítási teljesítményt és szolgáltatásokat kínáljon az MI Unión belüli nagy léptékű tanításának, fejlesztésének és elterjedésének támogatásához, ami a hatályos rendelet keretében nem valósítható meg. Az MI-gyáraknak interakcióba kell lépniük egymással és a vonatkozó uniós MI-kezdeményezésekkel, valamint – adott esetben – interakcióba léphetnek a vonatkozó nemzeti MI-ökoszisztémákkal és -kezdeményezésekkel.

- (6) Annak érdekében, hogy az e rendelet által bevezetett változások alkalmazásának kezdőnapja összhangban legyen a mesterséges intelligenciáról szóló rendelet alkalmazásának kezdőnapjával, ezt a rendeletet indokolatlan késedelem nélkül alkalmazni kell.
- (7) Az (EU) 2021/1173 rendeletet ezért ennek megfelelően módosítani kell,

ELFOGADTA EZT A RENDELETET:

1. cikk

Az (EU) 2021/1173 rendelet a következőképpen módosul:

1. A 2. cikk a következőképpen módosul:

a) a cikk a következő pontokkal egészül ki:

„3a. »MI-re optimalizált szuperszámítógép«: olyan szuperszámítógép, amelyet elsősorban nagy léptékű, általános célú mesterségesintelligencia-modellek és újonnan megjelenő, a mesterséges intelligencián (MI) alapuló alkalmazások (MI-alkalmazások) tanítására terveztek;

3b. »MI-gyár«: olyan, MI-vel kapcsolatos szuper-számítástechnikai szolgáltatási infrastruktúrát biztosító, központosított vagy decentralizált szervezet, amely MI-re optimalizált szuperszámítógépből vagy egy szuperszámítógép MI-partíciójából, ehhez kapcsolódó adatközpontból, valamint dedikált hozzáférésű és MI-orientált szuper-számítástechnikai szolgáltatásokból áll, valamint amely vonzza és összefogja a tehetségeket a szuperszámítógépek MI-célú használatához szükséges kompetenciák biztosítása érdekében;”

b) a 9. pont helyébe a következő szöveg lép:

„9. »EuroHPC-szuperszámítógép«: olyan számítástechnikai rendszer, amely teljes egészében a közös vállalkozás tulajdonát képezi, vagy amely egyéb részt vevő államokkal vagy egy magánpartner-konzorciummal közös tulajdonban van, továbbá amely hagyományos szuperszámítógép (csúcskategóriás szuperszámítógép, ipari felhasználásra alkalmas szuperszámítógép, MI-re optimalizált szuperszámítógép vagy közepes teljesítményű szuperszámítógép), hagyományos és kvantumszámítógépet ötvöző hibrid számítógép, kvantumszámítógép vagy kvantumszimulátor;”.

2. A 3. cikk (2) bekezdése a következő ponttal egészül ki:

„h) MI-gyárak létrehozása és üzemeltetése egy rendkívül versenyképes és innovatív uniós MI-ökoszisztéma továbbfejlesztésének támogatása érdekében.”

3. A 4. cikk (1) bekezdése a következő ponttal egészül ki:

„h) az MI-gyáraknak a megbízható és etikus MI-t támogató pillére, amely egy olyan MI-orientált szuper-számítástechnikai szolgáltatási infrastruktúra biztosítására irányuló tevékenységekre terjed ki, amely az MI-ökoszisztéma kutatási és innovációs képességeinek, kompetenciáinak és készségeinek továbbfejlesztését célozza; e pillérnek a következő tevékenységeket kell magában foglalnia:

- i. adatközpontokkal közös elhelyezésű vagy adatközpontokhoz rendkívül nagy sebességű hálózatokon keresztül kapcsolódó, MI-re optimalizált szuperszámítógépek beszerzése és üzemeltetése;
- ii. a meglévő EuroHPC-szuperszámítógépek MI-képességekkel való korszerűsítése;

- iii. hozzáférés és méltányos hozzáférési lehetőségek biztosítása az MI-re optimalizált szuperszámítógépekhez vagy az MI-képességekkel korszerűsített EuroHPC-szuperszámítógépekhez, beleértve használatuk kiterjesztését nagy számú köz- és magánfelhasználóra, köztük induló vállalkozásokra, valamint kis- és középvállalkozásokra is;
- iv. központosított vagy decentralizált, MI-orientált szuper-számítástechnikai szolgáltatási központok üzemeltetése az MI-vel foglalkozó induló vállalkozások ökoszisztémájának, valamint az algoritmikus támogatást biztosító kutatási és innovációs ökoszisztémának a támogatására, tanító MI-modellek és -rendszerek továbbfejlesztésének, tanításának, tesztelésének, értékelésének és validálásának a támogatása, továbbá újonnan megjelenő, nagy léptékű MI-alkalmazások fejlesztésének a támogatása olyan stratégiai területeken, mint például az egészségügy és az ápolás-gondozás, az éghajlatváltozás, a robotika vagy az összekapcsolt és automatizált mobilitás;
- v. szuperszámítógép-barát programozási létesítmények üzemeltetése, többek között az MI-alkalmazások arra irányuló párhuzamosítása céljából, hogy optimalizálni lehessen a szuper-számítástechnikai képességek használatát;
- vi. az MI igénybevételét lehetővé tevő egyéb szuper-számítástechnikai szolgáltatások üzemeltetése;
- vii. tehetségek vonzása, összefogása és képzése az EuroHPC-szuperszámítógépek MI-vonatkozású használatával kapcsolatos kompetenciáik és készségeik fejlesztése érdekében;

viii. interakció a többi MI-gyárral, szolgáltatásaik hozzáférhetővé tétele Európa-szerte, továbbá együttműködés az EuroHPC-kompetenciaközpontokkal és az EuroHPC kiválósági központokkal, valamint az olyan vonatkozó uniós MI-kezdemenyezésekkel, mint például a mesterséges intelligenciával foglalkozó induló vállalkozások központjai, a mesterségesintelligencia- és adatökoszisztémák, a mesterségesintelligencia-tesztelési és -kísérleti létesítmények, az európai központi mesterségesintelligencia-platform, az MI-orientált digitális innovációs központok, az Európai Innovációs és Technológiai Intézet mesterséges intelligenciával kapcsolatos tudományos és innovációs társulásai, a vonatkozó európai kutatási infrastruktúrák és egyéb kapcsolódó kezdeményezések.”

4. A 9. cikk a következőképpen módosul:

a) az (5) bekezdés a következő albekezdéssel egészül ki:

„Az MI-re optimalizált szuperszámítógépek esetében az üzemeltető szervezetekre a következő további kiválasztási szempontok alkalmazandók:

- a. meglévő adatközpont közelsége vagy az ahhoz való, rendkívül nagy sávszélességű hálózatokon keresztüli kapcsolódás;
- b. az üzemeltető szervezet jövőképe, tervei és képessége az MI-vel foglalkozó induló vállalkozások ökoszisztémáját, a kutatási és innovációs ökoszisztémát, valamint az MI-felhasználói közösséget illetően felmerülő kihívások kezelésével, továbbá központosított vagy decentralizált támogató MI-orientált szuper-számítástechnikai szolgáltatás nyújtásával kapcsolatban;

- c. a támogató MI-orientált szuper-számítástechnikai szolgáltatási környezetért várhatóan felelős csapatban rendelkezésre álló tapasztalatok és know-how minősége és helytállósága;
 - d. más MI-gyárakkal, az EuroHPC-kompetenciaközpontokkal és EuroHPC kiválósági központokkal, valamint az MI-vel kapcsolatos releváns kezdeményezésekkel – így például a mesterséges intelligenciával foglalkozó induló vállalkozások központjaival, a mesterségesintelligencia- és adatökoszisztémákkal, a mesterségesintelligencia-tesztelési és -kísérleti létesítményekkel, az európai központi mesterségesintelligencia-platformmal, az MI-orientált digitális innovációs központokkal és más kapcsolódó kezdeményezésekkel – való interakcióra és együttműködésre irányuló tervek;
 - e. az üzemeltető szervezetnek a tehetségbázis fejlesztéséhez való hozzájárulásra irányuló meglévő képességei és jövőbeli tervei.”
- b) a cikk a következő bekezdéssel egészül ki:
- „(5a) A meglévő üzemeltető szervezetek MI-gyár címre pályázhatnak. A részvételi szándék kifejezésére való felhívást követően az irányító testület tisztességes és áltátható, többek között a 9. cikk (5) bekezdésének második albekezdésében bemutatott kiválasztási szempontokon alapuló eljárással kiválaszt valamely meglévő üzemeltető szervezetet, feltéve, hogy az adott üzemeltető szervezet igazolni tudja, hogy EuroHPC-szuperszámítógépe elegendő számítástechnikai erőforrással rendelkezik a nagy léptékű, általános célú MI-modellek és az újonnan megjelenő MI-alkalmazások tanításához.”;

c) a cikk a következő bekezdéssel egészül ki:

„(6a) A 12a. cikkben említett, MI-re optimalizált szuperszámítógépek esetében az üzemeltető szervezet a támogató szolgáltatásaihoz való hozzáférés megkönnyítése céljából egyablakos rendszert hoz létre a felhasználók – többek között az induló vállalkozások, a kis- és középvállalkozások és a tudományos felhasználók – számára.”

5. A 10. cikk (2) bekezdésének l) pontja helyébe a következő szöveg lép:

„l) az arra az esetre alkalmazandó különös feltételek, amikor az üzemeltető szervezet ipari használatra üzemeltet EuroHPC-szuperszámítógépet vagy MI-re optimalizált szuperszámítógépet.”

6. A szöveg a következő cikkel egészül ki:

„12a. cikk

MI-re optimalizált szuperszámítógépek beszerzése és tulajdonjoga

- (1) A közös vállalkozás MI-re optimalizált szuperszámítógépeket szerez be, és rendelkezik azok tulajdonjogával.
- (2) Az 5. cikk (1) bekezdésében említett uniós pénzügyi hozzájárulás az MI-re optimalizált szuperszámítógépek beszerzési költségének legfeljebb 50 %-át és üzemeltetési költségének legfeljebb 50 %-át fedezheti. Az üzemeltetési költségekbe az MI-orientált szuper-számítástechnikai szolgáltatások költségei is beletartoznak.

Az MI-re optimalizált szuperszámítógépek teljes tulajdonlási költségének fennmaradó részét az üzemeltető szervezet székhelye szerinti részt vevő állam vagy az üzemeltetési konzorciumban részt vevő államok fedezik, adott esetben kiegészítve a 6. cikkben említett hozzájárulásokkal.

- (3) Az MI-re optimalizált szuperszámítógépek beszállítójának kiválasztásakor tekintetbe kell venni az ellátási lánc biztonságát. A kiválasztást olyan kiírási feltételekre kell alapozni, amelyek keresletvezéreltek, és amelyek figyelembe veszik a felhasználói igényeket és a kiválasztott üzemeltető szervezet által a részvételi szándék kifejezésére való felhívásra benyújtott pályázatban megadott általános rendszerjellemzőket.
- (4) A közös vállalkozás eljárhat olyan MI-re optimalizált szuperszámítógépek első felhasználójaként, amelyek elsősorban az Unióban kifejlesztett technológiákat integrálnak.
- (5) Az irányító testület a munkaprogramban – biztonsági okokból kellően indokolt esetben – határozhat úgy, hogy az (EU) 2021/694 rendelet 12. cikkének (6) bekezdésével összhangban feltételekhez köti a beszállítóknak az MI-re optimalizált szuperszámítógépek beszerzésében való részvételét, vagy az említett rendelet 18. cikkének (4) bekezdésével összhangban korlátozza részvételüket biztonsági okokból vagy ha a tevékenységek közvetlenül kapcsolódnak az Unió stratégiai autonómiájához.
- (6) Az MI-re optimalizált szuperszámítógépeket egy EuroHPC-szuperszámítógép üzemeltető szervezeténél vagy egy Unióban található super-számítástechnikai központban kell elhelyezni.

- (7) A közös vállalkozásnak az alapokmány 23. cikkének (4) bekezdésében említett végelszámolása sérelme nélkül, legkorábban öt évvel azt követően, hogy egy üzemeltető szervezetnél üzembe helyezett, MI-re optimalizált szuperszámítógép megfelelt az átvételi vizsgálaton, az irányító testület döntése alapján és az üzemeltetési megállapodásban foglaltaknak megfelelően az MI-re optimalizált szuperszámítógép tulajdonjogát át lehet ruházni az említett üzemeltető szervezetre, illetve az MI-re optimalizált szuperszámítógépet el lehet adni egy másik szervezetnek, vagy üzemben kívül lehet helyezni. Egy MI-re optimalizált szuperszámítógép tulajdonjogának átruházása esetén az üzemeltető szervezet visszatéríti a közös vállalkozás számára az átruházásra kerülő szuperszámítógép maradványértékét. Ha nem kerül sor a tulajdonjogának az üzemeltető szervezetre történő átruházására, hanem az MI-re optimalizált szuperszámítógép üzemben kívül helyezés mellett döntenek, a vonatkozó költségeket egyenlően kell megosztani a közös vállalkozás és az üzemeltető szervezet között. A közös vállalkozás nem felel az MI-re optimalizált szuperszámítógép tulajdonjogának átruházását, vagy az MI-re optimalizált szuperszámítógép eladását vagy üzemben kívül helyezését követően felmerülő költségekért.”

7. A 15. cikk a következőképpen módosul:

- a) az (1) bekezdés helyébe a következő szöveg lép:

„(1) A közös vállalkozás részvételi szándék kifejezésére való felhívást tehet közzé a tulajdonában vagy társtulajdonában lévő EuroHPC-szuperszámítógépek fejlesztése, a szuperszámítógép teljesítményszintjének az exaszinthez közeli szintre történő emelése vagy a szuperszámítógép MI-képességeinek növelése, vagy a szuperszámítógép működési teljesítményének bármilyen más módon – többek között kvantumgyorsítók révén – történő növelése érdekében.”;

- b) a (2) bekezdést el kell hagyni;
- c) az (5) bekezdés helyébe a következő szöveg lép:

„(5) A fejlesztéssel kapcsolatos beszerzési költségekhez nyújtott uniós pénzügyi hozzájárulás százalékos arányának meg kell egyeznie az eredeti EuroHPC-szuperszámítógéphez nyújtott uniós pénzügyi hozzájárulás százalékos arányával, amelynek értéksökkenését az eredeti szuperszámítógép várható hátralévő élettartama alatt kell elszámolni. A fejlesztés üzemeltetési többletköltségeihez nyújtott uniós pénzügyi hozzájárulás százalékos arányának meg kell egyeznie az eredeti EuroHPC-szuperszámítógéphez nyújtott uniós pénzügyi hozzájárulás százalékos arányával. Az (EU) 2018/1488 rendelet alkalmazásának időtartama alatt beszerzett, petaszintű szuperszámítógépek esetében a fejlesztéshez nyújtott uniós pénzügyi hozzájárulás az üzemeltetési többletköltségek legfeljebb 35 %-át fedezheti.”

8. A 16. cikk a következőképpen módosul:

- a) a szöveg a következő bekezdéssel egészül ki:

„(1a) Az MI-re optimalizált szuperszámítógépeket és az MI-képességek tekintetében korszerűsített EuroHPC-szuperszámítógépeket elsősorban nagy léptékű, általános célú, tanító MI-modellek és újonnan megjelenő MI-alkalmazások fejlesztésére, tesztelésére, értékelésére és validálására, valamint a nagy teljesítményű számítástechnikát igénylő uniós MI-megoldások továbbfejlesztésére, továbbá a tudományos problémák megoldását célzó nagy léptékű MI-algoritmusok végrehajtására kell felhasználni.”;

b) a szöveg a következő bekezdéssel egészül ki:

„(2a) Az irányító testület a 17. cikkel összhangban meghatározza az MI-re optimalizált szuperszámítógépekhez és az MI-képességek tekintetében korszerűsített EuroHPC-szuperszámítógépekhez való hozzáférés különös feltételeit, figyelembe véve az MI-vel foglalkozó induló vállalkozások ökoszisztémájának, valamint a kutatási és innovációs ökoszisztémának a sajátos szükségleteit. Idetartozik az induló vállalkozások, valamint a kis- és középvállalkozások részére biztosított külön hozzáférés is. Kizárólag az uniós értékekkel összhangban lévő, megbízható és etikus MI-modellek, -rendszerek és -alkalmazások fejlesztésére irányuló javaslatok esetében biztosítható hozzáférési jogosultság.”

9. A 17. cikk (1) bekezdésének helyébe a következő szöveg lép:

„(1) Az egyes csúcskategóriás szuperszámítógépekhez, kvantumszámítógépekhez és MI-re optimalizált EuroHPC-szuperszámítógépekhez való hozzáférési időből az Unióra jutó résznek egyenes arányban kell állnia az 5. cikk (1) bekezdésében említett uniós pénzügyi hozzájárulásnak az EuroHPC-szuperszámítógép teljes tulajdonlási költségéhez viszonyított arányával, és így nem haladhatja meg az EuroHPC-szuperszámítógéphez rendelt teljes hozzáférési idő 50 %-át.”

2. cikk

Ez a rendelet az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* való kihirdetését követő huszadik napon lép hatályba.

Ez a rendelet teljes egészében kötelező és közvetlenül alkalmazandó valamennyi tagállamban.

Kelt ..., ...

*a Tanács részéről
az elnök*
